

Гумите на автобуса трополят по пътя – като ритмично почукване с молив, като бавно биещо сърце – и звукът ми напомня за нещо, което не мога напълно да прогоня от ума си, но в същото време се уморявам от него. Вдигам очи към напуканото огледало над миниатюрната метална мивка и се взира в отражението си.

Размазан образ, все едно се оглеждам под вода.

Наближава краят на едно двайсет и четири часово пътуване, чиято цел остава неясна дори след толкова време. Сега обаче знам, че колкото искам да продължа, толкова и да избягам. Многократните лутания напред-назад – този край и това начало – трябва да са свързани, както първите думи в едно изречение намират своя завършек. Както отговорът осмисля гатанката, както лицата в съня се сливат в едно и това си ти.

Защото човек изпитва необходимост да чуе една история и да разкаже друга.

1

*Любовта е всичко на света –
това е всичко, което знаем за любовта.*

Емили Дикинсън

Както ми говореше нещо, майка ми спря по средата на изречението и си отиде завинаги. Не взе нищо със себе си (или поне такова бе нашето впечатление). Остави всичко, което някога бе купила, всичко, което бе пожелала, всичко, което бе притежавала или получила като подарък.

Също и всичко, излязло изпод ръцете ѝ: крива глинена купа с изрисуван миниатюрен ананас, която бе направила в курса по гърнчарство; колаж от снимки на семейството, накълцани в различни форми, налепен и сложени в рамка – беше му посветила повече от месец; също изсушените диви цветя, които бе подредила в плътно слепени найлонови джобове, за да ги запази завинаги. И мен.

Да, изостави и мен.

Тръгна си внезапно, дори не довърши започнатото изречение.

Оттогава минаха цели четири години. Четири години, четири месеца и петнайсет дни, ако трябва да съм точна. И в продължение на четири години, четири месеца и *дванайсет* дни аз нито веднъж не се запитах

какво се готвеше да ми каже. Изобщо не ми хрумваше, че онова изречение бе останало недовършено. Също както при автомобилна злополука, предполагам. Не се замисляш за нещо толкова тривиално като разговора, прекъснат от катастрофата. Връщаш се към него след седмици, ако изобщо се сетиш. Той изплува, когато ненадейно си припомниш сблъсъка, ужасяващия метален трясък, но могат да минат месеци или години, както се случи с мен, преди да започнеш да си възстановяваш детайлите.

Отначало цялото ми внимание бе съсредоточено върху отсъствието ѝ. Пиших ѝ писма. Правех ѝ подаръци за Деня на майката. Бяха изминали шестнайсет месеца и седем дни, когато уших за нея оранжева възглавница с формата на динозавър в петъчните занимания след училище. Плачех нощем, а и на тъжни сериали по телевизията и по някаква необяснима причина на откъсите от документални филми за първа помощ, които ни прожектираха в гимнастическия салон, когато навън валеше. В един момент престанах. Защото всичко си има край. И доброто, и лошото.

Въпросът е, че наскоро започнах да си припомням и да възстановявам събитията. И да се питам: ако я бях оставила да продължи мисълта си, дали всичко нямаше да е по-различно? Щях ли да се озова в тази ситуация?

Майка ми спря по средата на изречението. А се готвеше да ми каже нещо важно.

Говореше за любовта.

На автогарата в Стамфорд има малък павилион за вестници, в който продават чипс, опаковани сладкишчета и дъвка, такива неща. *Трябва да се запаса*, мисля

си. Не нося дори най-необходимото, само пари, а и те никак не са много. За билета ми поискаха сто двацет и шест долара, в едната посока. Когато преди няколко дни се обадох да попитам за разписанието, разбрах колко скъпо ще излезе пътуването и колко време ще отнеме. Двацет и четири часа с автобус. Не мога дори да си го представя. Определено ще ми трябва храна и нещо за пиене. Да си бях приготвила нещо у дома, някакви сандвичи поне, само че не се сетих.

Безбожно рано е, особено за събота сутрин. Още няма седем и половина. А момчето в павилиона изобщо не ми обръща внимание; чете си книжка. Доста време вече вися и го чакам. Понякога светът сам ми напомня колко съм невидима.

Според татко причината е в гласа ми – толкова е тихичък дори когато се развикам. И бърза да обясни: не че не говоря достатъчно високо, тембърът ми бил много мек, все едно звучи на необичайна, погрешна честота, и затова никой не ме чува.

– Извинете – повтарям аз.

Продавачът в павилиона изглежда на неопределена възраст. Нито е малък, нито голям, тъй че не знам как да се обърна към него, за да привлече вниманието му. *С господине? Или ей, момче?*

Ей ти ми се струва грубо.

– Ако обичате – пробвам се аз. – Господине?

Господине ли?

Що за тъпотия?!

Той вдига глава и се усмихва, все едно съм се пошегувала – а то е последното, което би ми хрумнало в момента. Този човек започва да ме дразни.

– С какво мога да бъда полезен? – пита той.

Оставя книгата. Виждам, че носи оранжева тенис-

ка – толкова избеляла и протрита, че сякаш всеки миг ще изчезне. Придърпва нагоре дънките, увиснали на тесния му ханш, и се приближава. Забелязвам на врата му тънка връвчица с нанизана на нея бяла мида, полегнала в трапчинката под врата му – онова твърде интимно място при момчетата, в което е неприлично да се вторачваш.

– Ами... Не знам точно – казвам аз. Оглеждам изложените „лакомства“, но те ми се виждат не само вредни, а направо гадни.

– Нещо за из път ли искаш? – пита той.

– Да – кимам аз.

– Къде отиваш?

Чувам въпроса и още преди да съм отворила уста, знам, че ще излъжа. Удава ми се възможност да се пробвам, да проверя дали ще мога.

– В Северна Дакота – отвръщам аз.

– Северна Дакота? – повтаря продавачът с усмивка.

Тоя ме сваля, казвам си. Преди време щеше да ми стане приятно, но не и откакто започнах да възприемам ухажването на Адам в съвсем нова светлина. Сякаш вече не ми е трудно да отгатна крайната цел. Знам какво може да последва, но не и дали имам желание да се стигне дотам.

– Далечно пътуване – казва той.

Понечвам да се усмихна, но внезапно стомахът ми се качва в гърлото. Може би ми прилява от вида на изложените сладкишчета... или от вонята на цигари, обгърнала възрастния мъж, който застава до мен. А може причината да е съвсем друга... и при тази мисъл страхът ме връхлита.

– Оставете – махвам на човека зад щанда. – Нищо не искам. – И бързам да се отдалеча.

* * *

Автобусът е голям, от онези, с които от училище ни водят на дълги скъпи екскурзии. С меки тапицирани седалки и малки монитори през всеки няколко реда. Екраните обаче са плътно черни. За момента никой не е заел мястото до мен. Мълчаливо се моля да си остане свободно чак до Флорида.

Как иначе се издържа толкова дълго пътуване близо до непознат... който може да се окаже и адски противен. Дебелак например. Всеки път, когато някой се зададе по пътеката и ме отмине, аз се обнадеждавам, че може и да опазя двете седалки само за себе си. Опирам глава в стъклото на прозореца, за да затрудня максимално всеки, който поиска да улови погледа ми.

Дотук късметът ми работи.

С тежко изпъшкване автобусът потегля. Когато стъпваме на магистралата, слънцето вече е изгряло и е на път да започне още един цикъл, да отбележи още един ден.

Така пътувам чак до Ню Йорк. Автогара „Порт Оторити“, обявява шофьорът. Половин час престой. Седим си по местата в спрелия автобус с работещ мотор. Откъм моята страна пушекът от изгорелите газове се издига нагоре като гъбата на миниатюрна водородна бомба. Цялата кабина се тресе, но аз се радвам на горещината. Навън сигурно е студено. Февруари е. Зъбите ми тракаха, когато се измъкнах от къщи сутринта, но сега се намираме в някакъв подземен терминал. Когато автобусът направи пълния завой от външния свят към подземния, дълги редици луминесцентни лампи изместиха небето. Никога преди сивият цвят на бетона не ми е действал така отчайващо потискащо.

Все пак, стига да поискам, мога да се измъкна от тук, нали така.

Не съм чак толкова далеч от къщи. Намирам се в Ню Йорк. Голяма работа. Усещам краката ми да се размърдват, преди да са получили сигнал от мозъка. Още малко, и ще се изправя, току-виж, съм слязла от автобуса. Усещането е като потръпване в мускулите – в движението няма вложена мисъл, но не липсва здрав разум.

Внезапно в автобуса започват да се качват хора и аз подхващам беззвучната молитва: Дано никой не седне до мен. Шансовете се топят. Местата бързо се заемат. И все пак, когато шофьорът заключва външния багажник, изкачва няколкото стъпала и сяда зад волана, седалката до мен си остава свободна. Тъкмо затваря вратите, и последната пътничка запухтява по пътеката. Едра жена, понесла две тежки чанти. Едната е огромна, ушита от дебел бродиран плат, а другата – прозрачна найлонова торба с плетиво. Остра кука заплашва да пробие дъното. Чантите се движат пред жената, сякаш са отделни хора, и трите грамади спират точно на моя ред.

За секунда отлепвам глава от прозореца – да не си помисли, че ще я заговоря, искам да видя кой минава.

Жената сяда до мен.

Кожата ѝ е с цвят на прясно изпечени кафеени зърна и има същия блясък. Освен другото е и доста дебела. Тя стоварва найлоновата торба в скута си, полите на пъстрата ѝ рокля на цветя леко се повдигат и разкриват три четвърти чорапи, чиито ластици се връзват в плътта под коленете. Обута е със сандали, ноктите на краката ѝ са лакирани в цикламено. Телесният цвят на чорапите донякъде убива яркия отънък, но все пак

добре се вижда. „Съблазън в розово“, опитвам се да отгатна. Или „Манго Танго“.

Рязко забивам глава в облегалката и затварям очи. Автобусът потегля, тъй че и да съм имала намерение да слеза и изобщо да се откажа и да се върна у дома, вече е късно. В този момент забелязвам, че още от Стамфорд стискам в ръка мобилния си телефон. Като че ли се е заредил от само себе си, дръпнал е глътка живот напук на изтощената батерия и невидимите ретранслаторни кули. Той е моята връзка, моята гаранция, че съм на разположение, ако Адам ме потърси. Всяка минута, всеки миг той *би могъл* да се обади.

А ако Адам се обади...

Ако наистина звънне...

Ако набере номера ми, аз ще усетя вибрацията още преди сигнала.

Хващам по-здраво апарата, опирам глава на стъклото, но не отварям очи, за да не се налага да разговарям с жената до мен. От пръв поглед си личи, че е от хората, които проявяват безпричинна загриженост за околните.

Не ги обичам.

Когато направя усилие да се съсредоточа, почти със сигурност си спомням как майка ми миеше чиниите онази вечер. Покритите ѝ с пяна ръце се потапяха и изплуваха от водата, обсипана със залепнали по тънките ѝ китки пухкави бели мехурчета. Майка ми винаги спираше водата, докато изтърка чиниите, и я пускаше чак когато бе готова да ги изплакне. Мразеше прахосничеството. Мразеше да разхищава нещата, като например да капне повече от необходимия препарат или

да вземе две салфетки, когато и една би свършила работа. Тя пригладваше хартиените пликосе и ги прибираше за повторна употреба; същото правеше и с найлоновите торбички. Не спираше да ми повтаря да не пускам водата в тоалетната, ако само ще пишкам. Мразеше да се пилее вода и електричество.

За мен обаче такава пестене е отврагително, затова си пусках водата. Всеки път.

Майка ми бе противник и на опаковъчната хартия. Категорично отказваше да купува за вкъщи. И аз се появявах на рождените дни на децата от забавачката с подарък, увит в намачкана рециклирана хартия или още по-лошо, в страницата с комикси от неделния вестник.

Задължително гасеше лампата, когато излизаше от някоя стая. Палеше само колкото ѝ бяха необходими, тъй че през зимата нашата къща тънеше в тих полумрак, слабо осветена само на едно-две места. Изключваше тостера и кафе машината от контакта, защото бе прочела някъде, че по кабела изтичало електричество дори когато уредите не работели.

А когато миеше съдовете, пълнеше умивалника с вода, изтъркваше чиниите една по една и ги оставяше да киснат. Накрая пускаше водата за изплакване, като обръщаше всяка чиния, чаша и купа под струята и после ги редеше на сушилката върху плота.

Минали са повече от четири години, но аз все още си спомням най-добре ръцете ѝ. Дългите пръсти, изпъкналите вени, които се преплитаха в геометрични фигури. И до днес се заглеждам в ръцете на жените, съзирам красота в издължени кокалести пръсти, кожа с плетеница от сини жилки и късо изрязани чисти нокти. Женски ръце. А майка ми мразеше ръцете си. За-

щото били като на старица, докато за мен те бяха красиви.

Да, спомням си, бяхме в кухнята.

Тя говореше, а аз оглеждах десерта си. Никак не бях доволна, ама изобщо. Бях настроена за нещо шоколадово. А тя ми беше сервирала овесени бисквити със стафида и чаша мляко.

– Излиза, че всичко съм объркала, Натали – тъкмо казваше тя. – Разбираш ли, съветът, който получих от майка ми, е бил погрешен... Знаеш я баба ти. Само че думите са се набили в главата ми.

Майка ми стоеше пред мивката, тъй че последният ми спомен от нея е линията на гърба ѝ, ръцете ѝ, плискането на водата и гласа ѝ. Част от мен осъзнаваше, че е много разстроена. Досещах се, че плаче. Но по-голямата част от мен не искаше нито да чува, нито да вижда страданието ѝ.

Исках други бисквити. Шоколадови.

Затова просто изчаквах пауза в монолога, за да попитам дали мога да отворя нова кутия бисквити. Кое-то си беше рисковано. Майка ми не обичаше да се започва нова кутия, преди да е изпразнена старата. Не обичаше да се подмятат остатъци, които да изсъхнат и съответно да отидат на вятъра.

Само че в момента аз мислех единствено за шоколадовите бисквити. Нима не беше прахосничество да се тъпчеш с нещо, което не ти се яде? То пак е разхищение, нали така?

Нищо добро не предвещаваха приведените над мивката конвулсивно потръпващи рамене, нито отработените движения на ръцете ѝ, които се пресягаха и редяха чиния след чиния върху сушилката. Тя продължаваше да нарежда с треперещ глас:

– Дано никога не стигна дотам да те посъветвам...

Само че аз вече не я чувах. Думите зазвучаха като безсмислици на някакъв непонятен език, който не бях длъжна да слушам. Езикът на възрастните, неподходящ за моите уши. Колкото повече нарастваше отчаянието ѝ, толкова повече аз се заинатях да получа желаните шоколадови бисквити. Имаше цяла кутия в килера. Бях я видяла. С очите си.

Изчаквах само подходящ момент да отправя молбата си.

– Има нещо, което трябва да ти кажа, Нати...

Вече разполагах с убедителна теза, която да представи отварянето на нова кутия бисквити като уместно действие, едва ли не ограничаващо разхищението. Представете си гениалното ми прозрение.

Майка ми обаче продължи:

– Сериозно, Натали, трябва да чуеш това. Опитай се да разбереш какво ще ти кажа...

Гласовете ни се сблъскаха и нейният поддаде както пясъкът по брега пред настъпващия прилив.

– Мамо?

– ...за любовта.

Прекъснах я рязко:

– Искам шоколадови бисквити.

Тя се обърна с лице към мен. Очите ѝ бяха подуты, зачервени повече, отколкото бях очаквала. Лицето ѝ беше мокро, също носят и брадичката. Тя изпъна сапунисаните си ръце, защото не можеше да избърше очите си. Протегна ги напред, сякаш не знаеше какво друго да направи.

– Моля те, мамо. Може ли да отворя шоколадовите бисквити? Има цяла кутия в килера. Виждам, че не сме изяли овесените, но... Може ли?

Приготвих се да изредя моите солидни аргументи, но не се наложи.

– Разбира се, скъпа – отвърна майка ми със странен глас.

Спомням си, че се приближи до масата и вдигна наполовина пълната кутия с овесени бисквити. После решително пристъпи към новата ни кофа за боклук – поне в моите очи цяло чудо на техниката с този автомат за капака – и настъпи педала.

Сърцето ми спря.

Връхлетя ме чувството, че съм уличена в провинение. Непростимо прегрешение.

Майка ми пусна кутията в кофата. После отиде до килера, донесе шоколадовите бисквити и ги сложи пред мен.

– Млякото ще ти стигне ли? – попита с равен глас. В очите ѝ вече нямаше сълзи, но лицето ѝ изглеждаше зловещо подпухнало.

Кимнах безмълвно, с разширени от страх очи.

И майка ми си отиде.

Свали палтото си от куката до вратата. Ключовете в джоба ѝ издрънчаха, после тя тихо излезе навън в мрака.

Бях на десет-единайсет, учех вече в пети клас – близо година, преди майка ми да реши да изчезне, да офейка и никога повече да не се върне, – когато си изградих представата в кого точно да се влюбя. Тогава и през ум не ми минаваше, че той може да не отвърне на чувствата ми.

Последиците от появата на някой като Адам не присъстваха дори във въображението ми.

Идеята каква мъка може да причини любовта дори не ми беше хрумвала. Преди Адам си представях любовта като нещо, носещо само щастие, като епизод от „Пълна къща“. Или като книжка с хепи енд, каквато баба ти би ти подарила.

Ние – тоест аз и приятелката ми Сара – си имахме и списък с изисквания. Съвсем истински. Черно на бяло.

Допълвахме го при всяка възможност, тоест когато си гостувахме една на друга с преспиване. Такова беше нашето официално правило. Преди да излезеш от къщи, в раницата слагаш четка за зъби, четка за коса, вазелин за устни, пижама, любимата плюшена играчка и – задължително – списъка. Той се прехвърляше помежду ни – тоест между нашите две къщи – през цялата година.

– Имам ново правило – обяви Сара. Задъханият ѝ глас говореше за градус на вълнението. Обещавахе да бъде и интересно.

Вече бяхме по пижами. Майката на Сара ни бе предоставила разтегнат футон, възглавници, чаршафи, две огромни одеяла и възможността да спим в предната дневна: стаята с телевизора, дивиди плейъра и компютъра. През по-голямата част от вечерта чатихме онлайн, после гледахме филма, който си бяхме взели. Вече беше тъмно и тихо. Всички други отдавна си бяха легнали. Отлагането също спадаше към правилата. Заемахме се с допълване на списъка непосредствено преди да заспим, когато бяхме твърде уморени за каквото и да било друго, тъй че мислите за истинската любов да бъдат последните преди съня и следователно да проникнат в сънищата ни.

Така някой ден щяха да се сбъднат.

– Готова съм – казах аз.